

Józef Kozyra

"Pismo Święte Nowego Testamentu i psalmy. Przekład ekumeniczny z języków oryginalnych", Warszawa 2001 : [recenzja]

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 35/2, 447-450

2002

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kórego pochodzą, gdyż On sam stworzył ich duchowe „ja”, czyli duszę. Każdy człowiek, bez względu na wiek i wykształcenie, powinien poznać i umiłować swego jedynego Zbawiciela, Jezusa Chrystusa, który z miłości do wszystkich wysłużył nam zbawienie za cenę swojej krwi. Wszyscy mają także zrozumieć, że są wezwani do tego, by przez właściwe życie, oparte na przykazaniach Bożych, na zawsze dojść do domu Ojca. Każdy człowiek powinien zrozumieć, że życie nieoparte na Bożych przykazaniach do wiecznego celu go nie doprowadzi i skończy się wiecznym dramatem, nazywanym piekłem. Wszyscy są też wezwani do udzielenia Stwórcy i Zbawicielowi odpowiedzi, która polega na wierze i miłości, będącej wypełnianiem woli Najwyższej Mądrości w różnych konkretnych warunkach, np. w życiu rodzinnym, zawodowym, zakonnym lub kapłańskim.

Oprócz tego, że prawda Ewangelii skierowana jest do wszystkich, innym powodem dostosowywania strony internetowej do wielu różnych odbiorców jest fakt, że często odwiedzają je różni ludzie. Mogą na nią trafić nie tylko osoby szukające świadomie określonych treści, np. za pomocą przeglądark, lecz także ludzie zupełnie przypadkowi, najczęściej dzięki tzw. linkom umieszczanym na różnych stronach internetowych. Takie przypadkowe zetknięcie się ze stroną religijną może stać się okazją do zasiania w ich sercach zbawczego ziarna słowa Bożego w formie, jaką Opatrzność Boża dała im poprzez to przypadkowe otwarcie internetowej strony ewangelizacyjnej.

Różny może być wiek tych przypadkowych gości. Mogą to być dorośli, młodzież, a także dzieci. Wśród nich mogą się znaleźć tacy, którzy są do religii nastawieni przychylnie, inni – wrogo, a jeszcze inni – obojętnie. Mogą to być osoby pragnące znaleźć odpowiedź na rodzące się w nich wątpliwości związane z wiarą lub swoim życiem moralnym. Różna może też być wiedza teologiczna tych potencjalnych adresatów strony i różnorodne – ich oczekiwania. Jedni, bez wiedzy teologicznej, szukać będą podstawowych katechizmowych informacji religijnych, inni – bardziej zaznajomieni z teologią – będą chcieli znaleźć szczegółowe opracowania, teksty źródłowe, wypowiedzi Urzędu Nauczycielskiego itp. Pośród odbiorców religijnych stron mogą też być katecheci oraz studenci teologii, pragnący znaleźć materiał np. do swojej pracy dyplomowej lub uzupełniający wykłady z teologii.

Powstaje jednak pytanie, czy i w jaki sposób można dostosować jedną stronę internetową do tak szerokiego kręgu odbiorców.

Wydaje się, że możliwości techniczne internetu są pod tym względem większe niż publikacji wydawanych drukiem. Dlatego też można tworzyć strony teologiczne i ewangelizacyjne dostosowane przynajmniej w pewnym stopniu do wielu odbiorców, chociaż jest to zadanie trudniejsze niż wykonywanie witryn przeznaczonych do jednego typu adresata.

Zostaną teraz omówione trzy typy witryn internetowych, skierowanych do wielu różnych adresatów. Pierwszy rodzaj to strona z wieloma publikacjami różnych autorów, drugi – to jedna publikacja z bardzo dużą ilością pomocy ułatwiających dostęp do jej treści, trzeci rodzaj to strona, którą można by nazwać „warstwową”.

a. Wiele różnorodnych publikacji w ramach jednej domeny internetowej

Jeden ze sposobów tworzenia stron internetowych przeznaczonych dla wielu odbiorców polega na tym, że w ramach jednej domeny, to znaczy pod jednym adresem internetowym, umieszcza się wiele opracowań z różnych dziedzin, sporządzonych przez licznych autorów. Każde z nich jest dostosowane w swojej treści i formie do innych odbiorców.

Taka witryna przypomina bibliotekę z książkami o różnorodnej treści, przeznaczonymi dla różnych odbiorców: dla dzieci, młodzieży, dorosłych, dla osób poszukujących prawdy religijnej i dla pragnących ją pogłębić.

Aktywne indeksy, spisy treści, streszczenia pomogą korzystać z tych różnorodnych publikacji, podobnie jak biblioteczny katalog alfabetyczny lub systematyczny umożliwi dotarcie do poszukiwanej książki.

W przypadku strony teologicznej można umieszczone publikacje podzielić według działów teologii dogmatycznej, moralnej, filozofii i różnych innych nauk.

Oprócz faktu przystosowania do wielu odbiorców plusem takich stron jest to, że mogą być tworzone przez kogoś, kto sam nie pisze artykułów internetowych, a jedynie segreguje i porządkuje dostarczony mu materiał, na podobieństwo organizowania biblioteki z odpowiednimi katalogami.

b. Jedna publikacja, ale wieloraki dostęp do jej treści dzięki internetowi

Inny sposób dostosowywania strony do potrzeb wielu odbiorców polega na umieszczeniu jednej tylko publikacji, ale z wielką ilością różnorodnych środków dostępu do jej treści, jakie udostępnia technika komputerowa oraz internet.

Struktura tak zaprojektowanej strony internetowej przypomina jedną książkę o charakterze encyklopedycznym, z dobrym spisem treści i indeksami, wykresami, ilustracjami itp. Pomysłowość twórcy strony podsunie mu, jakimi elementami graficznymi, indeksami itp. należy się posłużyć, aby zainteresować odbiorców o różnych zainteresowaniach i umożliwić im dotarcie do poszczególnych fragmentów publikacji internetowej.

c. Witryny „warstwowe”

Jeszcze inny sposób przystosowywania jednej witryny do zróżnicowanych odbiorców polega na tworzeniu jakby jej „warstwowej” struktury.

Ten typ strony internetowej można porównać do ułożonych koncentrycznie słoików w pniu drzewa, które mają podobny kształt, ale różnią się między sobą wielkością. W internecie odpowiednikami tych słoików byłyby „warstwy” strony zawierające tę samą treść, ale przedstawioną na różne sposoby, np. bardzo zwięźle albo bardzo szczegółowo, językiem zrozumiałym dla dziecka lub przystosowanym do odbiorcy dorosłego.

Konstrukcję tego typu witryny można ukazać na przykładzie strony internetowej omawiającej *Skład Apostolski*. Pierwszą „warstwą” takiej strony będzie sam tekst *Składu Apostolskiego*. Przy jego poszczególnych zdaniach mogą się znaleźć odpowiednie ilustracje, które zbliżą prawdy wiary nawet dzieciom. Drugą „warstwą” mogą być zwięźle definicje poszczególnych prawd wiary, powiązane hiperłączami z poszczególnymi wyrazami lub zdaniem *Składu Apostolskiego* lub z

zamieszczonymi przy nich ilustracjami. Definicje prawd wiary mogą być z kolei powiązane z następną „warstwą”, którą będzie szersze ich omówienie, przystosowane na przykład do poziomu intelektualnego dzieci lub młodzieży, z licznymi przykładami ułatwiającymi ich zrozumienie. Kolejna „warstwa” będzie jeszcze bardziej szczegółowa, w formie obszernych artykułów, omawiających poszczególne prawdy wiary, zawierających teksty źródłowe, różne dokumenty i opracowania teologiczne, które mogą zainteresować nawet specjalistów.

Jako inny przykład „warstwowej” witryny można podać internetową encyklopedię religijną. Jej pierwszą „warstwą” będą hasła ułożone alfabetycznie, drugą stanowić będą krótkie wyjaśnienia haseł encyklopedii. Trzecia „warstwa” będzie obejmować rozszerzone omówienia, w formie artykułów.

Takie „warstwowe” przedstawianie różnych prawd wiary i zagadnień etycznych może odpowiadać wielu odbiorcom strony internetowej. Są bowiem osoby, których nie interesują np. rozbieżne opinie teologiczne na jakiś temat ani teksty źródłowe, gdyż chcą wiedzieć jedynie to, co dana prawda wiary oznacza, i szukają tylko jasnych norm moralnych, aby właściwie uformować swoje życie.

Uzupełnieniem „warstw” treściowych danej witryny mogą być linki do innych wartościowych stron internetowych, np. zawierających pełne dzieła Ojców Kościoła, dokumenty papieży, soborów i synodów, różne artykuły teologiczne itp.

Teksty źródłowe w różnych językach są dostępne w internecie. Aby stale dodawać połączenia z tymi powstającymi ciągle nowymi bibliotekami internetowymi, trzeba ustawicznie przeszukiwać sieć. Ponadto te bardzo pożyteczne linki – ułatwiające poruszanie się po ewangelizacyjnych stronach osobom szukającym treści religijnych – powinny być od czasu do czasu sprawdzane, gdyż ze względu na zmiany adresów internetowych mogą stracić swoją aktualność.

* * *

Tak więc możliwości techniczne internetu są duże, jednak okażą się one pożyteczne dla człowieka tylko wtedy, gdy będą na usługach dobra, prawdy, zwłaszcza zaś prawdy najwyższej, objawionej nam przez Boga dla naszego wiecznego szczęścia.

Herbert Haag, DAS LAND DER BIBEL. GEOGRAPHIE – GESCHICHTE – ARCHÄOLOGIE, Stuttgart, Katholisches Bibelwerk 2000, 192 s.

Podtytuł *Geografia, historia, archeologia* wyznacza podział na trzy części tego zwięzłego wprowadzenia do kraju Biblii. Pierwsze wydanie ukazało się w 1976 r., a obecne jest ostatnim za życia zmarłego w 2001 r. autora.

W I części (s. 11–44) poświęconej geografii fizycznej Palestyny autor krótko zaznajał z nazwami ziemi biblijnej, wielkością kraju, przeszłością geologiczną, aby potem obszerniej i szczegółowo przedstawić poszczególne regiony geograficzne, a na końcu charakteryzuje klimat Palestyny i informuje o bogactwach naturalnych, florze i faunie. Przedstawienie geografii fizycznej jest tak precyzyjne, że przy lekturze trzeba koniecznie mieć pod ręką bardzo dokładną mapę Palestyny. Autor posługuje się przy tym zarówno nazwami arabskimi, jak biblijnymi i izraelskimi, aby wykluczyć wszelkie wątpliwości z identyfikacją miejsc. Dowiadujemy się tu m.in. o tym, że dopiero w 1837 r. odkryto, iż Morze Martwe znajduje się w wielkiej depresji – około 400 m poniżej Morza Śródziemnego.

W II najobszerniejszej części dotyczącej historii (s. 45–124) autor podaje zarys dziejów Palestyny od czasów przed zajęciem Kanaanu do zburzenia Jeruzolimy przez Rzymian, a także krótki szkic dziejów pobliższych do czasów współczesnych. Nazwa: Hebrajczycy, występująca czasami w Biblii na oznaczenie plemion izraelskich, wskazuje na pokrewieństwo przodków Izraela ze znanymi z tekstów klinowych i hieroglificznych Hapiru (Habiru). Nazwa ta nie tyle wskazuje na przynależność etniczną, ile raczej określa status społeczny: ludzie żyjący na obrzeżach terenów zamieszkałych przez ludność osiadłą. W przekonujący sposób przedstawia autor skomplikowany w rzeczywistości, a uproszczony w Biblii, proces zasiedlenia Kanaanu i powstania związku dwunastu plemion: plemiona Racheli (Józef i Benjamin) przyszły ze wschodu po przekroczeniu Jordanu, plemiona Judy i Symeona zdobyły swe terytoria przybывая z południa, pozostałe plemiona w różny sposób i w różnym czasie zajęły swe ziemie. Dopiero po pewnym czasie, przede wszystkim ze względu na zagrożenie ze strony Filistynów, dzięki jednoczącej wszystkie plemiona wierze w Jahwe doszło do konsolidacji narodowej i powstania państwa izraelskiego. Autor daje zwięzły, jasny, ukazujący powiązania z narodami ościennymi zarys historii Izraela najpierw jako jednego państwa (Dawid, Salomon), a po śmierci Salomona podzielonego na dwa niezależne organizmy państwowe z odrębnymi dynastiami i stolicami. Zwykle historię Izraela autorzy kończą na zburzeniu Jeruzolimy lub na powstaniu Bar Kochby, Haag natomiast kontynuuje dzieje Palestyny w dalszych wiekach (czasy rzymskie – przeszło tysiąc miejsc świętych, w samej Jeruzolimie 375 kościołów i klasztorów, cesarstwo bizantyjskie, panowanie arabskie, wyprawy krzyżowe, czasy tureckie, mandat brytyjski) aż do czasów współczesnych (powstanie państwa izraelskiego, autonomia palestyńska). Swoją uwagę koncentruje przy tym na trudnym losie chrześcijan żyjących w Ziemi Świętej od czasów podboju arabskiego w niesprzyjających warunkach.

Część III poświęcona archeologii (s. 125–164) rozpoczyna się od określenia, czym jest archeologia biblijna. Autor ukazuje ewolucję tego pojęcia, które od Jó-